

Laat je niet afleiden!

Tijdens deze les gaan de leerlingen, door het doen van een testje, ervaren dat afleiding effect heeft op het concentratievermogen. Ook leren ze dat SIRE een onafhankelijke stichting is die maatschappelijke problemen onder de aandacht wil brengen door middel van filmpjes. De leerlingen komen erachter dat deze filmpjes niet altijd effect hebben en dat ze zelfs ter discussie hebben gestaan. Ze gaan zelf een storyboard maken voor een SIRE-filmpje waarin aandacht wordt gevraagd voor het effect van mobieltjes op de concentratie tijdens het leren van huiswerk. De les heeft zowel doe- als praatopdrachten en is daardoor afwisselend en interactief.

Totale duur: 1 uur.

Deze les sluit goed aan bij de Digi-doener 'De vrije wil' waarin het verband wordt gelegd tussen het werk van Pavlov en de vrije wil in het nu. De leerlingen gaan in die les ervaren hoe vrije wil werkt en ze doen experimenten om te zien hoe afhankelijk ze zijn van hun mobiele telefoon. Bekijk 'De vrije wil' via de volgende link: <https://www.lessonup.com/nl/lesson/7EpFQGbichyxnsRGH>. Ook kan deze les aansluitend op de Digi-doener 'Wees vooral jezelf' worden gedaan. Die les gaat over het onrealistische beeld dat mensen vaak van zichzelf op social media laten zien: <https://www.lessonup.com/nl/lesson/PzA39wnxr6E7jawkB>.

VERBINDING MET BEROEPEN EN DE ARBEIDSMARKT

Reclamemakers zetten de skills uit deze les in om filmpjes te maken en slogans te bedenken die hun boodschap goed overbrengen. SIRE is een onafhankelijke stichting die gebruikmaakt van reclamebureaus om hun filmpjes te maken. In Nederland zijn veel grote reclamebureaus. Supermarktketen Jumbo maakt bijvoorbeeld gebruik van het reclamebureau Yune, terwijl Albert Heijn reclames door TBWA\NEBOKO laat maken. Beide reclamebureaus zitten in Amsterdam.

LESOPBOUW

- **Introductie:** We doen een testje om te zien wat het effect is van afleiding op het concentratievermogen. (7 min.)
- **Verdieping:** We leren wat de term FOMO betekent en we praten over de effecten daarvan. Daarna kijken we naar een paar filmpjes van SIRE en bespreken we het ethische vraagstuk. (25 min.)

- **Doen:** We maken een storyboard voor een filmpje dat de aandacht vestigt op het afleidende effect van de mobiele telefoon op het concentratievermogen tijdens het leren van huiswerk. (25 min.)
- **Afronding:** We kijken terug op de lesdoelen. (3 min.)

ETHIEK EN TECHNOLOGIE

In deze les staat het volgende ethische vraagstuk centraal: 'Is alles toegestaan als het gaat om het aanzetten tot (positieve) gedragsverandering bij mensen?'

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding.
- Digibord met internetverbinding: klik door de slides voor op het digibord.
- Tijdens de introductie wordt een filmpje getoond, bekijk dit vast van tevoren: <https://youtu.be/RODOFVGmPuw>.
- Voor de doe-opdracht kan gebruikgemaakt worden van de (gratis) site Canva. Daarop staan veel sjablonen om een storyboard te kunnen maken. Als deze site onbekend is, dan is het goed om het alvast te bekijken: <https://www.canva.com/>. In dit filmpje wordt uitgelegd hoe het werkt: <https://youtu.be/g9pUUEv01bU>.
- Het storyboard kan ook op papier gemaakt worden, het schema daarvoor vind je als bijlage bij deze handleiding.
- Achtergrondinformatie over SIRE: <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/3713336/sire-probeert-ons-gedrag-te-veranderen-uit-een-goed-hart-maar>.

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	Kerdoel vak	21st century skills
1 De werking en het (creatieve) gebruik van digitale technologie DG3.1 Interactie en creatie met digitale technologie.	1 Mediawijsheid De leerling herkent patronen in het eigen mediagebruik.	1 Kunstzinnige oriëntatie De leerling leert beelden, muziek, taal, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.	1 Kritisch denken
2 Digitaal burgerschap DG5.1 De digitale burger.	2 ICT-basisvaardigheden De leerling kan online informatie omzetten naar een geschikt presentatieprogramma.	2 Oriëntatie op jezelf en de wereld De leerling leert zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.	2 Creatief denken

INTRODUCTIE

Openingsslide

Laat je niet afleiden!

Slide 1, Doen

Vertel: We gaan eerst een testje doen. Pak alvast papier om op te schrijven en een pen of potlood. Let goed op, leg je pen of potlood nog even op te tafel.

Laat het filmpje zien. Zet het op pauze als dat in beeld verschijnt.

Laat daarna het tweede gedeelte van het filmpje zien en laat de leerlingen weer opschrijven welke woorden ze hebben onthouden.

NB: In het tweede gedeelte hebben de leerlingen in totaal ook één minuut om naar de afbeeldingen te kijken, maar dit wordt steeds onderbroken door korte, grappige filmpjes. Vraag aan de leerlingen:

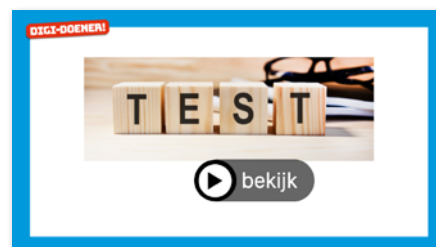
- Wat vond je van het tweede gedeelte van deze test?
- Wie had er in het tweede gedeelte meer / even veel / minder woorden onthouden?
- Wat was bij jou het effect van de filmpjes die tussendoor kwamen?
- Ben je verbaasd over het verschil in het aantal woorden tussen het eerste en tweede deel van de test?

Vertel: Deze test hebben we niet zomaar gedaan. Het is bedoeld om jullie te laten ervaren wat er gebeurt als je bijvoorbeeld huiswerk aan het maken bent, maar je ook ieder berichtje dat binnenkomt op je mobieltje wilt zien.

VERDIEPING

Slide 2, Luisteren / Praten met de klas

Vertel: Dat verschijnsel heet FOMO. De letters betekenen Fear Of Missing Out. Wie weet wat die woorden in het Nederlands betekenen? (Angst om iets te missen.) Dit verschijnsel kennen we vooral bij het gebruik van social media. Het wordt ook genoemd als mensen bang zijn om alle leuke dingen in het leven te missen, zoals feestjes of samen met vrienden iets leuks doen. Op social

media worden vaak alleen de leuke dingen getoond, leuke foto's van gezellige momenten bijvoorbeeld. Hoe komt dat denk je? Doe jij dat ook? Wat denk je als je leuke foto's ziet van iemand die in een pretpark is met vrienden die jij ook kent, terwijl jij gewoon thuis zit en je een beetje aan het vervelen bent?

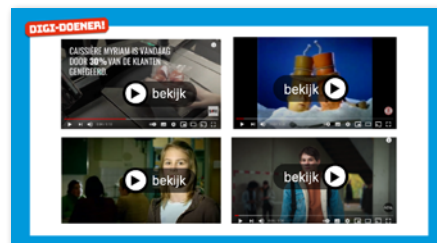
Slide 3, Praten met de klas

Vertel: Vandaag zullen we het vooral hebben over het effect van dat afleidende mobieltje op je concentratie tijdens het maken en leren van huiswerk. Denk weer even terug aan het testje dat we aan het begin van deze les hebben gedaan. Wat denk je dat het effect is op bijvoorbeeld het leren van een topo-toets? Wat zou helpen bij jou? Zijn er thuis afspraken gemaakt over het gebruik van je mobieltje tijdens het maken of leren van je huiswerk? Zou het helpen als er meer aandacht aan wordt besteed, bijvoorbeeld op televisie?

Slide 4, Luisteren / Praten met de klas

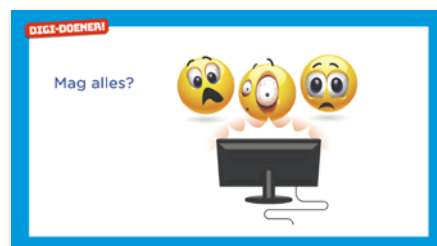
Vertel: Misschien heb je ze weleens gezien, de filmpjes van SIRE. Daarin wordt aan een maatschappelijk onderwerp (dus een onderwerp dat veel mensen bezighoudt) extra aandacht gegeven. SIRE is onafhankelijk van de overheid, dat betekent dat ze zelf bepalen welke onderwerpen ze willen behandelen. Wel stemmen ze dat af met de overheid, omdat de overheid ook eigen campagnes heeft. Ook verzekeringsmaatschappijen doen er soms aan mee (zie liedje van Snelle). We gaan er eens een paar bekijken. Stel na het kijken van de filmpjes een aantal vragen. Wat valt je op aan deze filmpjes? Wat is er goed aan? Wat vind je minder goed? Denk je dat deze filmpjes helpen? Gaan mensen hun gedrag veranderen door de filmpjes?

Slide 5, Praten met de klas

T **Vertel:** Er zijn door SIRE ook filmpjes gemaakt waarin best akelige beelden te zien zijn. Die filmpjes gingen bijvoorbeeld over de gevolgen van het verkeerd gebruiken van vuurwerk. De kreet 'Je bent een rund als je met vuurwerk stunt' hoort daar ook bij. Hetzelfde zie je bij verpakkingen van sigaretten. Daar stonden ineens allerlei akelige foto's op van aangetaste organen, veroorzaakt door roken. De filmpjes werden getoond op tijden waarop kinderen ook televisie keken en die sigarettenverpakkingen zien kinderen natuurlijk ook als er thuis gerookt wordt. Wat vind jij? Moet alles maar mogen als het gaat om het positief veranderen van het gedrag van mensen? Of zijn er grenzen? Bespreek dit in je groepje. Wie is voor? Wie vindt dat er grenzen zijn? Zo ja, waar liggen die grenzen dan? Zorg dat iedereen aan het woord komt. Je kunt een voorzitter aanwijzen die ervoor zorgt dat iedereen een keer aan de beurt komt en dat iedereen elkaar uit laat praten.

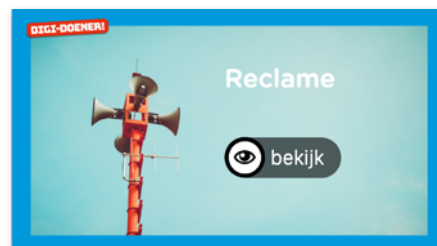
NB: Je kunt dit ook in de vorm van een debat aan bod laten komen, eventueel op een ander moment. Dit kost namelijk wat meer tijd.

BEROEPENSLIDE/ARBEIDSMARKT

Slide 6, Handig om te leren om...

Vertel: SIRE werkt samen met reclamebureaus. Dat zijn bedrijven waar ze reclames bedenken voor radio, televisie en het internet, maar ook voor folders of grote posters die je op straat ziet. Als je bij een reclamebureau wil werken moet je creatief zijn, weten wat werkt en een beetje lef hebben. Je kunt er werken als grafisch ontwerper, tekstschrijver of fotograaf, maar ook het ontwerpen van websites kan erbij horen. In het filmpje dat we nu gaan bekijken wordt duidelijk gemaakt hoe reclamemakers te werk gaan.

DOEN

Slide 7, Doen

Vertel: Jullie gaan nu een storyboard maken waarin jullie tips geven over hoe je afleiding door een mobiele telefoon kunt vermijden. Weet iemand wat een storyboard is? (Een getekende weergave van een verhaal dat je wilt vertellen.) Het storyboard wordt van een filmpje zoals die van SIRE, waarin jij in dit geval aandacht vraagt voor het probleem dat kinderen worden afgeleid door hun telefoon tijdens het leren en maken van huiswerk. Bedenk een slogan, zoals die van het vuurwerk, of een hashtag, zoals #doeslief of #PhoNo. Bedenk wat er gebeurt in het filmpje. Wie spelen er een rol in en hoe loopt het af? Je vult zes schermplaatjes, dus verdeel je scènes goed. Maak een inleiding, een middenstuk en een slot. Werk samen met je buurman of buurvrouw.

NB: Laat de site van Canva zien als je de leerlingen hier op wilt laten werken. Doe zelf voor hoe de site werkt of laat het filmpje zien dat bij de voorbereiding in deze handleiding genoemd is. Kies je ervoor om de storyboards op papier te maken, dan kun je deze uitdelen en eventueel toelichten. Je vindt een printblad als bijlage bij deze handleiding. De gemaakte storyboards kunnen worden gepresenteerd of opgehangen in de klas. Als er tijd voor is, op een ander moment, is het natuurlijk erg leuk als de filmpjes ook daadwerkelijk gemaakt kunnen worden (bijvoorbeeld met stopmotion).

AFRONDING

Slide 8, Luisteren

Bespreek met de leerlingen wat ze geleerd hebben van deze les. Geef eventueel nog ruimte om te reageren.

BIJLAGE VOOR DE LEERKRACHT - STORYBOARD

Scène:				Scène:		
Scène:				Scène:		
Scène:				Scène:		